

INGERINȚA CERCETĂRII LA FAȚA LOCULUI ÎN VIAȚA PRIVATĂ-GARANȚII PROCESUALE

THE INTERFERENCE OF RESEARCH ON THE SPOT IN PRIVATE LIFE PROCEDURAL GUARANTEES

OSOIANU Tudor,

dr. în drept, Conf. Univ., Institutul de Cercetări Juridice.

COVALCIUC Ion,

doctorand, Universitatea de stat din Bălți „Alecu Russo”.

Summary: *Being one of the most widespread and often used probative procedures, research on the spot, in addition to the opportunities available to the judiciary investigation of criminal offenses, often involves some intrusions into the area of fundamental human rights, about the components of private life. The reason we proposed a short radiography of these interferences, but also the procedural guarantees offered by the current legal framework.*

Keywords: *research on the spot; home; private life; samples; probation procedures, judicial practice; penal trial.*

Fiind unul dintre cele mai răspândite și des utilizate procedee probatorii în cadrul procesului penal, cercetarea la fața locului este de neîndoielnic în arsenalul investigativ al organelor judiciare. În literatura de specialitate pe bună dreptate este menționat că cercetarea la fața locului se impune când săvârșirea infracțiunii este însoțită de producerea unor transformări în mediul exterior, de modificări de ordin fizic, material, susceptibile de o constatare directă, de a fi percepută nemijlocit, schimbări ce se materializează sub forma unor urme în înțelesul cel mai general atribuit acestei noțiuni¹. Or activitatea infracțională fiind de regulă însoțită de anumite modificări materiale, devine evidentă necesitatea cercetării la fața locului.

Esența cercetării la fața locului, tactica efectuării acesteia dar și aspectele normative relevante au fost destul de amplu dezbătute în literatura de specialitate, motiv din care nu considerăm necesar a le reitera în cadrul prezentului studiu, chiar dacă asupra unor aspecte avem o viziune proprie. Ceie ce ni-am propus de fapt să dezbătem ține de intruziunea în sfera privată a persoanei, pe care deseori o presupune cercetarea la fața locului.

De altfel după cum cea mai mare parte a infracțiunilor fie se comit în mediul privat fie se intercalează cu această sferă, prin activitățile pre sau post infracționale, ar fi de neconceput ca cercetarea la fața locului să nu aducă atingere vieții private. Mai mult în majoritatea infracțiunilor unde sunt prejudiciate anumite persoane, interesul victimei de regulă este de a facilita accesul organelor judiciare la cercetarea circumstanțelor infracțiunii chiar dacă acestea sunt legate de viața privată, la polul opus fiind situate interesele infractorului. În situația în care mediul privat ce urmează a fi cercetat este comun ambilor subiecți ai infracțiunii, devine evidentă și contradictorialitatea intereselor privind investigațiile legate de imixtiunea în viața privată.

Din aceste considerente, dar și din altele la care considerăm de prisos a ne opri, deoarece după cum am menționat, au fost suficient de dezbătute în literatura de specialitate, iar pe de altă parte ar depăși cu mult cadrul investigațiilor propuse în cadrul acestui studiu, legiuitorul a prevăzut mai multe condiții procesual penale care trebuie respectate în cadrul cercetării aspectelor legate de viața privată a persoanei în procesul penal, și care în egală măsură sânt valabile și pentru cercetarea la fața locului. O parte dintre prevederile procesual penale respective au fost ridicate de către legiuitor la nivel de

¹Ciopraga A. Criminalistica. Tratat de tactică. Ed. Gama. Iași 1996. P 32.

principii, iar toate fără excepție constituie veritabile garanții procesual penale de care se pot bucura participanții la procesul penal.

Dat fiind valorile enunțate – viața privată pe de o parte și interesul public de investigare a faptelor penale pe altă parte, valori care la prima vedere nu se pot concilia, ține în primul rând de măiestria legiuitorului identificarea acelor formule normative, ce ar permite satisfacerea interesului public fără prejudicierea iremediabilă a dreptului la viața privată, dar nu în ultimul rând ține și de respectarea prevederilor normative de către organele judiciare – garanțiile procesuale fiind un remediu efectiv în acest sens.

Deci cercetarea la fața locului în calitate de instrument pentru realizarea interesului public în cercetarea faptelor penale, dreptul persoanei la respectarea vieții private și garanțiile procesuale reprezintă noțiunile interferență dintre care ne-am propus a le analiza în continuare.

Astfel conform prevederilor art. 118 CPP RM, în scopul descoperirii și ridicării urmelor infracțiunii, organul de urmărire penală efectuează cercetarea la fața locului a terenurilor, încăperilor, obiectelor, documentelor, sistemelor informatice etc.

După cum am menționat supra, felul în care este redată noțiunea legală a cercetării la fața locului scoate în evidență probabilitatea ridicată a intruziunii procedurii probator în sfera vieții private, or din sfera respectivă pot face parte oricare dintre obiectele la care se referă legiuitorul după cum urmează terenuri sau încăperi în dependență de regimul lor juridic. Pe de altă parte obiectele, documentele, sistemele informatice sau suporturile de stocare a datelor informatice, animalele, cadavrele umane sau de animale, nu pot fi privite ca obiecte ale cercetării la fața locului în mod izolat, cu excepția cazurilor când au fost administrate prin intermediul altui procedeu probator cum ar fi spre exemplu – ridicarea, percheziția etc. În rest obiectele menționate în mod normal se pot afla fie în anumite spații ce țin de sfera privată a persoanei, fie pot ține de domeniu vieții private prin destinație. Deci concluzia din cele expuse ar fi că în situațiile în care obiectul cercetării la fața locului fie face parte din sfera vieții private a persoanei fie s-ar putea afla în spațiile definite de către legiuitor cu denumirea generică de domiciliul conform prevederilor art. 6 pct. 11 CPP RM, procedurii probator îi sunt aplicabile toate garanțiile procedurale referitoare la protecție vieții private.

În acest sens considerăm necesar a reitera prevederile procesual penale relevante. Astfel conform art. 12. CPP RM, inviolabilitatea domiciliului este garantată de lege. În cursul procesului penal, nimeni nu este în drept să pătrundă în domiciliu contrar voinței persoanelor care locuiesc sau dețin sediu în ele, cu excepția cazurilor și modului prevăzute de lege. În această ordine de idei ținem să menționăm opinia exprimată de către profesorul I. Dolea, care consideră că cercetarea la fața locului la domiciliu însoțește, de regulă, percheziția domiciliară. De aceea, regimul juridic al unei asemenea măsuri este identic cu cel prevăzut pentru efectuarea unei percheziții¹.

Din prevederile art. 14 CPP RM, rezultă că dreptul la secretul scrisorilor, al telegramelor, al altor trimiteri poștale, al convorbirilor telefonice și al celorlalte mijloace legale de comunicare este asigurat de stat.

O abordare generică a protejării vieții private în procesul penal rezultă din prevederile art. 15 CPP RM, în conformitate cu care, în cursul procesului penal, nimeni nu este în drept să se implice în mod arbitrar și nelegitim în viața intimă a persoanei. La efectuarea acțiunilor procesuale nu poate fi acumulată fără necesitate informație despre viața privată și intima a persoanei.

În același context, dar nu în ultimul rând considerăm a fi relevante și prevederile art. 11 alin. 7 CPP RM, din care rezultă că percheziția, examinarea corporală, precum și alte acțiuni procesuale

¹Dolea I. Codul de procedul penală al Republicii Moldova (comentariu aplicativ). Ed. Cartea juridică. Chișinău 2016. 314 p.

care aduc atingere inviolabilității persoanei, pot fi efectuate fără consimțământul persoanei sau al reprezentantului ei legal numai în condițiile legislației procesual penale.

Ținem să menționăm că am insistat la reproducerea normelor procesual penale menționate pe de o parte deoarece acestea constituie principii ale procesului penal, iar pe de altă parte deoarece toate fără excepții se referă la protecția vieții private inclusiv de cercetarea la fața locului în cazurile în care procedul probator are ingerință în această sferă.

Concluzia care s-ar desprinde din cele relatate este că aparent, legiuitorul a protejat în egală măsură atât spațiile care se referă la domeniul vieții private, persoana propriu-zisă cât și informațiile numite generic corespondență. Fără a intra în detaliile modului în care au fost reglementate diferite aspecte ale vieții private în normele procesual penale reproduse, și volumul oarecum exagerat dar și contradictoriu al reglementărilor, ținem doar să atragem atenția că în opinia noastră legiuitorul neîntemeiat a scăpat din vedere anumite obiecte fie informații care țin de sfera vieții private și care nu fac parte în mod obligatoriu din noțiunile de domiciliu, corespondență fie corp al persoanei, la care se referă legislația procesual penală. În acest mod credem că legiuitorul a deraiat de la reglementările CEDO, în domeniu, or conform prevederilor art. 8 CEDO în noțiunea respectivă intră viața privată și de familie, domiciliul persoanei și corespondența sa.

În cauza *Funke v. France*, CtEDO a stabilit că statele au dreptul de a recurge la anumite măsuri cum ar fi percheziția domiciliului și ridicarea pentru a ridica corpuri delictive în domeniul controlului valutar și al urmăririi persoanelor culpabile în ordine judiciară. În aceste situații însă este necesar ca atât în legislație cât și în practică să existe suficiente garanții contra abuzurilor. În lipsa cerinței unui mandat judiciar prevăzută în legislație, limitările și cerințele la care se referă Guvernul, ..., erau prea neînsemnate și necorespunzătoare, pentru a recunoaște imixtiunea în dreptul petiționarului proporțională scopului urmărit¹.

Deși în speță CtEDO se referă la percheziție, considerăm constatările Curții relevante și pentru cercetarea la fața locului, cel puțin din două perspective, prima la care se referă profesorul I. Dolea și conform căreia cercetarea la fața locului în domiciliu de regulă însoțește percheziția domiciliară, iar cea de a doua ține de felul în care legiuitorul a redat cercetarea sistemelor informaționale sau a bazelor de date, și care de altfel șterge limita dintre procedul probator respectiv și percheziție.

În același timp rezultă în mod evident că protecției legislative a scăpat principala componentă a art. 8 CEDO și anume viața privată. Noțiune care conform practicii CtEDO, nu este nici posibil și nici necesar de a o defini de o manieră exhaustivă. Totuși, ar fi prea restrictiv să fie limitată noțiunea la un „cerc intim”, unde persoana ar putea să-și desfășoare viața personală așa cum dorește și din care să excludă întreaga lume exterioară. Respectul vieții personale trebuie să includă într-o anumită măsură dreptul persoanei de a stabili și dezvolta relații cu semenii săi, neexistând nici un motiv de principiu care să justifice excluderea activităților de natură profesională sau de afaceri². Utilizarea sistemelor informatice, a datelor prelucrate, stocate, transmise fie supuse altor operațiuni prin intermediul acestor sisteme, este evident că de cele mai multe ori constituie doar niște instrumente prin intermediul cărora persoana fie stabilește și dezvoltă relații cu semenii săi fie și mai mult constituie acel „cerc intim” unde persoana își desfășoare viața personală și din care dorește să excludă lumea exterioară. Și atunci nu sunt clare raționamentele din care legiuitorul a exceptat protecției în cadrul procesului penal a acestor aspecte ale vieții personale, ingerința cercetării la fața locului fiind una nelimitată.

În altă ordine de idei revenind la noțiunea de corespondență așa cum aceasta a fost definită în literatura de specialitate, aceasta subînțelege orice comunicare scrisă sau verbală, prin scrisori,

¹Макбрайд Дж. Права человека и уголовный процесс. «КИС», 2011. С 161.

²Udroiu M. et al. Codul de procedură penală. Comentariu pe articole. Vol I. Editura C. H. Beck, București, 2015. p 92.

telegrame, fax, telex, mesaje transmise prin pager, mesaje sms, convorbiri telefonice, e-mail, prin care două sau mai multe persoane schimbă un mesaj sau o idee.

Ingerințele în dreptul la viață privată reprezintă o limitare a exercițiului acestui drept, și pot fi permise numai în situațiile în care acestea sunt prevăzute de lege, au urmărit un scop legitim, sunt necesare într-o societate democratică și sunt proporționale cu scopul urmărit ¹.

Totodată raportând cele menționate la procedeul probatoriu analizat putem constata că:

- de fapt imixtiunile în viața privată cât de paradoxal nu ar părea nu sunt prevăzute de lege, or felul în care a fost definită cercetarea la fața locului în art. 118 alin. 1 CPP RM, face posibilă accesarea nelimitată a datelor informatice în cadrul procesului penal, indiferent de natura și importanța acestora pentru procesul penal;

- scopul legitim, este imposibil de identificat atâta timp cât acesta nu este prevăzut în lege;

- necesitatea ingerinței într-o societate democratică și proporționalitatea cu scopul urmărit, la fel sunt imposibile a fi determinate, în actuala construcție legislativă, din motivele menționate supra.

În consecință pare a fi de neînțeles tratamentul legislativ în conformitate cu care doar cercetarea la fața locului a încăperii sau a domiciliului se efectuează cu acordul în scris al proprietarului sau al posesorului, în lipsa acordului în scris, cercetarea la fața locului a încăperii sau a domiciliului se efectuează în baza ordonanței organului de urmărire penală, cu autorizarea judecătorului de instrucție.

În practica judiciară există totuși cazuri când nu este solicitat acordul pentru pătrunderea în domiciliu al persoanei, iar cercetarea la fața locului nu este autorizată de judecătorul de instrucție, cum ar fi spre exemplu recursul declarat de către *avocatului., în care acesta a solicitat achitarea lui M. A., din motiv că a fost condamnat pentru o faptă care nu întrunește elementele infracțiunii. Recurentul a invocat efectuarea ilegală a cercetării la fața locului în domiciliul condamnatului.*

Colegiul penal lărgit al CSJ RM a admis recursul avocatului, cu casarea parțială a sentinței Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 septembrie 2007 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2007, cu achitarea lui A. Moghilda de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 361 alin.(2) lit. a) Cod penal reținând motivele invocate în recurs ².

În aceeași ordine de idei, nu este clar sensul cu care a fost utilizat de către legiuitor noțiunea de domiciliu și respectiv încăpere, luând în considerație înțelesul atribuit noțiunii conform prevederilor art. 6 pct. 11 CPP RM, din care rezultă că *domiciliu* semnifică locuință sau construcție destinată pentru locuirea permanentă sau temporară a unei sau a mai multor persoane. Prin noțiunea de domiciliu, în sensul CPP RM, se înțelege și orice teren privat, automobil, navă maritimă și fluvială privată, birou. Pe de altă parte așa cum v-om vedea în continuare noțiunea de încăpere deseori depășește sfera domeniului privat al persoanei, or conform DEX-ului prin încăpere se înțelege - spațiu în interiorul unei clădiri ³.

În altă ordine de idei așa după cum rezultă din prevederile art. 118 CPP RM, dar și din luările de poziții din literatura de specialitate, cercetarea la fața locului reprezintă activitatea procedurală la carei obiect îl constituie percepția nemijlocită de către organele judiciare a locului unde s-a desăvârșit activitatea infracțională, descoperirea, fixarea și ridicarea urmelor, precizarea poziției și stări mijloacelor materiale de probă, în vederea stabilirii naturii și împrejurărilor comiterii infracțiunii, a elementelor care să conducă la identificarea făptuitorului⁴. Deși percepția nemijlocită a locului

¹Udroiu M. et al. Codul de procedură penală. Comentariu pe articole. Vol I. Editura C. H. Beck, București, 2015. p 92.

²Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 01.04. 2008, Dosarul nr. 1ra –350/08.

³Dicționarul explicativ al limbii române. [on-line]. Disponibil: <http://m.dex.ro/?world>.

⁴Ciopruga A. Criminalistica. Tratat de tactică. Ed. Gama. Iași 1996. P. 31.

cercetat pare a fi oarecum în disonanță cu afirmația N. Volonciu, care susține că împrejurările cunoscute în mod direct de către organele judiciare urmează a fi dovedite, deoarece s-ar putea ajunge la arbitrar, neputând-se stabili pe baze obiective modul în care s-a format convingerea organului cu privire la faptele reținute¹.

Aceasta reprezintă după noi doar o primă impresie, fiindcă de fapt în cadrul cercetării la fața locului organul judiciar nu percepe în mod direct împrejurările comiterii infracțiunii, ci administrează probe folosind mijloacele de probă respective, iar percepția nemijlocită a obiectelor cercetate, reprezintă un element definitoriu al procedului probator. În lipsa percepției nemijlocite activitatea de colectare a probelor credem că ar urma să îmbrace alte forme, în dependență de subiectul observației cum ar fi spre exemplu constatarea tehnico-științifică fie expertiza. Or pornind de la prevederea legală conform căreia organul de urmărire penală poate efectua cercetarea spre exemplu a documentelor, este greu de admis că organul judiciar, în cadrul cercetării unui anumit document se v-a substitui expertului și utilizând anumite mijloace tehnico-științifice v-a identifica elementele de falsificare a actului, fie în locul unei expertize a cărei procedură de numire este în detaliu reglementată de legislația procesual penală v-a substituii procedeul respectiv cercetând documentul prin intermediul unui expert cu reflectarea rezultatelor obținute în procesul-verbal de cercetare la fața locului. Facem această afirmație deoarece în viziunea noastră prin modificările legislative operate prin Legea nr. 122, din data de 14.03.2003 la Codul de procedură penală al Republicii Moldova, legiuitorul a deraiat de la esența procedului probator cercetarea la fața locului, aceasta deoarece organul de urmărire penală, investit conform modificărilor legislative menționate să efectueze examinarea sistemelor informatice sau a suporturilor de stocare a datelor informatice, în caz de necesitate, cu ajutorul specialistului în domeniul respectiv, în mod evident nu poate face acest lucru în mod nemijlocit. Ceie ce ar putea atât organul de urmărire penală cât și specialistul este să perceapă nemijlocit starea fizică a sistemelor informatice cercetate, nu însă și a datelor stocate ori prelucrate în aceste sisteme. Date pentru cercetarea cărora în mod evident, datorită naturii acestora, nu sunt suficiente organele de simț ale specialistului fie ale organului de urmărire penală, iar percepția directă a acestora este imposibilă.

De altfel conform specialiștilor în domeniu cercetarea la fața locului se realizează când există date că la locul săvârșirii infracțiunii, în împrejurimi, pe obiecte sau înscrisuri, pot fi depistate urme ale infracțiunii, precum și alte circumstanțe, care pot avea importanță pentru justa soluționare a cauzelor penale, este efectuată cercetarea lor de către organul de urmărire penală, care le va percepe nemijlocit, fixând rezultatele observărilor așa cum au fost sesizate în procesul – verbal².

În același timp așa cum pe bună dreptate este menționat în literatura de specialitate administrarea datelor care se conțin în sistemul informatic are loc nu în mod direct ci prin intermediul anumitor programe specializate. De alt fel conform prevederilor art. 138 alin. 3 CPP Rom., prin acces la un sistem informatic se înțelege pătrunderea într-un sistem informatic sau mijloc de stocare a datelor informatice fie direct, fie de la distanță, prin intermediul unor programe specializate ori prin intermediul unei rețele, în scopul de a identifica probe³. Iar analizând acest aspect autorul M. B. Bulancea, menționa că accesul la un sistem informatic presupune identificarea probelor aflate într-un dispozitiv de prelucrare automată a datelor sau într-un mediu de stocare, prin folosirea unor procedee tehnice care să asigure confidențialitatea acestui demers. Spre deosebire de percheziția în sistem informatic, acest procedeu probatoriu are caracter confidențial față de persoana

¹Volonciu N. Tratat de procedură penală. Parte generală. Volumul I. Ed. Paideia. București, 1993. P 350.

²Osoianu T. Desăvârșirea reglementării actelor de urmărire penală în procesul penal al Republicii Moldova, Chișinău, 2000. P 30.

³Codul de procedură penală al României. Aprobare prin Legea nr. 135/2010. În : Monitorul Oficial nr. 486 din 15 iulie 2010.

vizată, care nu este încunoștințată și nu participă la activitatea organelor judiciare, și vizează atât datele informatice anterioare, cât și pe cele create în timpul monitorizării ¹.

Deși s-ar părea că cele menționate nu au atribuții la cercetarea la fața locului, susținem contrariul. Și cu toate că admitem că acest procedeu probatoriu nu poate fi utilizat în calitate de măsură specială de investigație, însă atâta timp cât în lege nu sunt prevăzute careva condiții respectarea cărora ar delimita clar aceste activități, credem că suntem îndreptățiți să facem această afirmație. De altfel nici o prevedere legală nu sugerează la moment imposibilitatea cercetării la fața locului a datelor informatice indiferent de modalitatea de stocare a acestora în lipsa persoanelor vizate, ceea ce ar permite să afirmăm că acțiunea respectivă poate fi efectuată și fără încunoștințarea acestor persoane.

Nu în ultimul rând ținem să menționăm că obiectele ce conțin date informatice, așa cum acestea sunt menționate în art. 118 CPP RM, pot și de cele mai multe ori sunt interconectate, fiind posibilă accesarea prin intermediul unui sistem informatic a datelor ce se conțin în alt sistem fie bază de date. Iar revenind la procedeu probator pus la îndemâna organelor judiciare pentru administrarea probelor din sistemele informaționale apare întrebarea care sistem informatic sau bază de date a fost cercetată, cea la care de fapt a avut acces fizic organul judiciar fie cea accesată în vederea colectării datelor. Întrebarea devenind și mai evidentă în situația în care conform prevederilor art. 118 alin. 7 CPP RM, în cazul în care pentru examinarea obiectelor care conțin date informatice se cere un timp mai îndelungat sau este necesară efectuarea expertizei ori a constatării tehnico-științifice a sistemelor informatice sau a suporturilor de stocare a datelor informatice, persoana care efectuează urmărirea penală ridică obiectele respective pentru a le examina la sediul organului de urmărire penală, iar datele ce urmează a fi administrate de fapt prin cercetarea la fața locului ar fi stocate pe anumite baze de date virtuale fie servere inaccesibile fizic pentru organul judiciar.

Mai mult considerăm că chiar și în situația în care examinarea datelor din un anumit sistem informațional fie bază de date are loc prin accesarea directă a sistemului, fără participarea specialiștilor fie a programelor specializate, percepția și respectiv examinarea acestor date are loc la fel mijlocit, reproducerea lor pe monitor care la fel reprezintă rezultatul prelucrării datelor cu anumite programe informatice.

Iată de ce considerăm improprie cercetării la fața locului administrarea prin acest procedeu probatoriu a datelor dintr-un sistem informatic de către organele judiciare.

Concomitent aspectul de bază care a fost neglijat de către legiuitor prin intervenția legislativă analizată ține de respectarea vieții private.

În acest sens pe de o parte legiuitorul nu a prevăzut nici un fel garanții procesuale nici pentru deținătorii sistemelor informatice fie a bazelor de date respective, nici pentru persoanele la care se referă informațiile colectate de către organul judiciar.

Astfel dacă reieșind din economia art. 118 CPP RM, raportată la prevederile art. 12 alin. 2 CPP RM, putem afirma că cercetarea sistemelor informatice fie a bazelor de date, aflate în domiciliul persoanei pot fi efectuate în lipsa acordului persoanei doar în baza unui mandat judiciar. Concomitent revenind la specificul cercetării sistemelor informaționale și anume prin intermediul programelor specializate, atunci prevederile art. 12 alin 2 CPP RM , referitoare la obligativitatea mandatului judiciar pentru acțiunile de urmărire penală la domiciliu, cu excepția cazurilor prevăzute de legislația procesual penal par a fi inoperante. Aceasta deoarece accesarea datelor ce prezintă interes pentru organele judiciare poate fi efectuată inclusiv de la distanță, după cum am mai menționat, fără a fi necesară pătrunderea fizică a acestora în domiciliul persoanei. Situație care pare

¹ Udriou M. et al. Codul de procedură penală. Comentariu pe articole. Vol I. Editura C. H. Beck, București, 2015.p. 428.

să coroboreze inclusiv cu prevederile art. 118 alin 3 CPP RM, din care rezultă că organul de urmărire penală cercetează obiectele vizibile, iar în caz de necesitate, permite accesul la ele în măsura în care nu se încălcă drepturile omului, or utilizarea programelor informatice permit accesarea datelor respectiv aparent fără lezarea drepturilor persoanei. Facem această din urmă afirmație deoarece nici o prevedere din legislația procesual penală nu se referă la protecția propriu-zisă a informațiilor accesate în dependență de conținutul acestora.

În consecință orice prevedere destinată protecției informațiilor cu caracter de secret comercial, bancar de stat, fie ce țin de viața privată par a fi inoperante, prin introducerea modificărilor legislative la care ni-am referit. Or pe de o parte legiuitorul prevede în art. 126 alin. 2 CPP RM, restricții pentru ridicarea de documente ce conțin informații care constituie secret de stat, comercial, bancar, a informației privind convorbirile telefonice, iar pe de altă parte renunță la ele pentru administrarea datelor de aceeași natură prin intermediul cercetării la fața locului.

În concluzie, cu toate că legiuitorul s-a referit la protecția vieții private în mai multe norme procesual penale o parte dintre care, menționate de noi supra constituie principii ale procesului penal, ne permitem afirmația că acesta nu a oferit o protecție suficientă acestei valori indispensabile persoanei umane, în cadrul procesului penal. În special facem această afirmație cu referire la procedeul probatoriu – cercetarea la fața locului. Or așa cum am menționat mai sus actualul cadrul legal oferă protecția de la ingerința arbitrară a organelor judiciare prin cercetarea la fața locului, doar domiciliului așa cum noțiunea respectivă a fost definită în legislația procesual penală.

Referințe bibliografice:

1. Codul penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.985, 18.04.2002, în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.128-129/1012.
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova la 14.03.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.104-110. În vigoare din 12 iunie 2003, p.4-208.
3. Codul de procedură penală al României. Aprobare prin Legea nr. 135/2010. În : Monitorul Oficial nr. 486 din 15 iulie 2010.
4. Ciopraga A. Criminalistica. Tratat de tactică. Ed. Gama. Iași 1996. 481 p.
5. Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 01.04. 2008, Dosarul nr. 1ra – 350/08.
6. Dicționarul explicativ al limbii române. [on-line]. Disponibil: <http://m.dex.ro/?world>.
7. Dolea I. Codul de procedură penală al Republicii Moldova (comentariu aplicativ). Ed. Cartea juridică. Chișinău 2016.1172 p.
8. Osoianu T. Desăvârșirea reglementării actelor de urmărire penală în procesul penal al Republicii Moldova, Chișinău, 2000, 61 p.
9. Udriș M. et al. Codul de procedură penală. Comentariu pe articole. Vol I. Editura C. H. Beck, București, 2015.828 p.
10. Volonciu N. Tratat de procedură penală. Parte generală. Volumul I. Ed. Paideia. București, 1993.521p.
11. Макбрайд Дж. Права человека и уголовный процесс. «КИС», 2011, 576 с.